

Mindig van választás

Erdő- és Természetvédelmi technikus

Szakmabemutató információs mappa

Befektetés a jövőbe

Új Magyarország
FEJLESZTÉSI TERV

FELELŐS KIADÓ: PIRISI KÁROLY

KÉSZÍTŐ: ALICE MARKETING MANUFAKTÚRA

PÁLYAORIENTÁCIÓS LEKTOR: HARKÁNYI ADRIENNE

SZAKMAI LEKTORÁLÁS: KARAKAS ISTVÁN, NYUGDÍJAS ERDŐKEZELŐ, VADGAZDÁLKODÁSI SZAKMÉRNÖK, OKTATÓ, DIANA SZAKKÉPZŐ ISKOLA ÉS KOLLÉGIUM, CSONGRÁD

A SZAKMAISMERTETŐ MAPPA A TÁMOP 2.2.2 – „A PÁLYAORIENTÁCIÓ RENDSZERÉNEK TARTALMI ÉS MÓDSZERTANI FEJLESZTÉSE” PROJEKT KERETÉBEN KERÜLT KIDOLGOZÁSRA.

PROGRAMVEZETŐ: BORBÉLY-PECZE TIBOR BORS

A PROJEKT AZ EURÓPAI UNIÓ TÁMOGATÁSÁVAL, AZ EURÓPAI SZOCIÁLIS ALAP ÉS A MAGYAR ÁLLAM TÁRSFINANSZÍROZÁSÁVAL VALÓSUL MEG.

FOGLALKOZTATÁSI ÉS SZOCIÁLIS HIVATAL
2010

www.afsz.hu
www.epalya.hu
www.eletpalya.afsz.hu

Tartalomjegyzék

A. Feladatok és tevékenységek

B. Követelmények

C. Szakképzés

**D. Kereseti lehetőségek,
elhelyezkedési kilátások**

E. Egyéb információs források

Feladatok és tevékenységek

A következő kérdésekre kaphat választ:

- ◆ Melyek a jellemző feladatok, tevékenységek ebben a szakmában?
- ◆ Milyen anyagokkal, eszközökkel kell dolgoznia?
(anyagok, szerszámok, műszerek, gépek...)
- ◆ Hol végzi a munkáját?
(szabadban, műhelyben, irodában, üzletben...)
- ◆ Munkája során kikkel kerül kapcsolatba, kikkel van dolga?
(vevő, ügyfél, kolléga...)

*Vándor, ki elhaladsz mellettem, ne emelj rám kezet!
Én vagyok tűzhelyed melege hideg, téli éjszakákon, én vagyok tornácod
barátságos fedele, amelynek árnyékába menekülsz a tűző nap elől és
gyümölcsöm oltja szomjúságodat.
Én vagyok a gerenda, mely házadat tartja, én vagyok asztalod lapja, én
vagyok az ágy, amelyben fekszel, a deszka, amelyből csónakodat építed.
Én vagyok házad ajtaja, bölcsőd fája, koporsód fedele.
Vándor, ki elmegy mellettem, hallgasd meg a kérésemet:
– Ne bánts!*

Fekete István – Az erdő sóhaja

A fa az emberiség egyik legősibb alapanyaga. Az ember fához és az erdőhöz való viszonya ezért igen szoros, amit a fa hiedelemvilágban betöltött szerepe is mutat. Az erdők hasznosításával kapcsolatos első uralkodói rendeletek már a kora középkorban megjelentek – bár ezek többnyire csak a tulajdonviszonyokat rögzítették.

Az erdőhasználat és hasznosítás a középkor elején még **rendszeretlen szálalást** jelentett. Vagyis kiválasztották és kivágták az erdőből a szükséges méretű, minőségű és fafajú fát (építkezéshez, kézműves célra, szénégetéshez stb.), valamint a tűzifát, **az erdő regenerációját pedig a természetre bízták. A középkor dereka az erdőirtás korszaka volt szerte Európában, Magyarországon is** (főként a mezőgazdasági termelést szolgáló földek nyerése céljából). **A késői középkorban** a demográfiai gyarapodás, az urbanizálódással és várépítéssel járó megnövekedett építkezés, a bányász-kohászat és kézműipar fejlődése még több fát igényelt. Ezt az igényt már nem lehetett az erdőből rendszeretlen szálalással kielégíteni. E célból **már nagyobb, összefüggő területen vágták le az erdőt. A tarra vágott erdő**

felújulását ugyancsak a természetre bízta. Az újkor hajnalán a növekvő fafogyasztás következtében **fahiány keletkezett** a bányák környékén és egyes nagyobb városok térségében is. Ezért a királyi udvarok sorra-rendre adták ki utasításait a bányaerdők védelmére, a folyamatos faellátás biztosítására irányulóan. Leghíresebb ezek közül **a Miksa király által 1565-ben kiadott erdőrendtartás**, amely részletes erdészeti utasításokat tartalmazott. A XVIII. század közepére nyilvánvalóvá vált, hogy több irányú és erélyes intézkedések szükségesek az erdőirtások megfékezése és az erdőgazdálkodás szabályozása érdekében. A mai "fenntartható gazdaság" eszméjének, kívánalmának megjelenése volt ez az erdőgazdálkodás területén két és fél évszázaddal ezelőtt. Magyarországon Mária Terézia hozta az első két „modern” intézkedést az erdőkkel kapcsolatban:

- 1735-ben Selmecbányán létrehozta a bányatisztképző iskolát, amely 1770-ben három tanszékkal működő mérnökképző akadémia rangjára emelkedett. (A tantervi utasítás, a "Systema" jóváhagyó határozatában a királynő még külön is kihangsúlyozta: "... az erdők művelésére is különös gonddal legyenek".)
- A királynő másik nagy fontosságú intézkedése a Magyar Királyságra **1769. december 22-én kiadott erdőrendtartása** volt ("A fáknak és erdőknek neveléséről és megtartásáról való rendelés" címen).

A polgárosodás, majd az ipari forradalom idején az erdő, mint nyersanyag- és energiaforrás, egyre inkább felértékelődött, és így mindinkább a piaci marketing tárgyává vált. Ez pedig egyre alaposabb szakértelmet kívánt meg az üzleti élet erdészeti szereplőitől. A XVIII - XIX. század fordulója táján több szakiskola is megkezdte működését (Liptóújvár, Kismarton, Keszthely, majd Nagyszében). A pesti egyetemen is tanítottak erdészeti ismereteket. Magyar szempontból a legnagyobb jelentőségű és

legmaradandóbb hatású intézkedés az volt, hogy I. Ferenc király döntése alapján **1808-ban Selmecbányán létrehozták** az erdőmérnök képzés önálló tanintézetét, a **Forstinstitutot**.

A fentiekből - az erdészettörténet eseményeinek további részletezése nélkül is - kitűnik, hogy az erdő szerepe mennyire fontos (volt-van-lesz) az emberiség létében. **Hazánkban az erdőgazdálkodás jogszabályi hátterét a „2009. évi XXXVII. törvény "Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról" jelenti.**

Az erdő- és természetvédelmi technikus az erdőgazdálkodás és a természetvédelem feladatainak szakmai, gyakorlati megvalósítását végzi, és ügyintézői teendőket lát el. Munkája során vezeti az erdészkerületet, és személyesen is részt vesz a gondjaira bízott erdő, és annak élővilága védelmében.

Az erdő- és természetvédelmi technikus az alábbi fő feladatokat látja el:

- vezeti az erdészkerületet, vagyis a gondjaira bízott erdőt, erdőket védi és kezeli;
- ellátja a csemetekert-kezelési feladatokat, irányítja a fásítást, a fakitermelést, az erdőművelést, az erdőtelepítést, és esetenként a vadgazdálkodást;
- irányítja (és műszakilag ellenőrzi) az erdészeti üzemek létesítésével, működtetésével, karbantartásával összefüggő tevékenységeket;
- irányítja a talaj előkészítését és a talajművelést;
- megjelöli a kitermelendő fákat és felméri a vadállományt, annak mennyiségét és minőségét;
- ismeri az erdőgazdasági tervezést, és az éves üzemviteli (kitermelési, telepítési, vadászati) tervnek megfelelően végzi feladatát;

- a megfelelően jó munka eléréséhez szakmai segítséget nyújt, irányítja a szak- és betanított munkások, valamint az egyéb fizikai dolgozók tevékenységét;
- szükség szerint egyezteteti a vadászati időpontokat;
- ellátja a vadkárral (amit a vadak okoztak) és a vadállományban keletkezett károkkal (ami a vadállományt érte) kapcsolatosan felmerülő feladatokat;
- talajmintákat vesz és helyszíni talajminőségi vizsgálatokat végez;
- adminisztratív feladatokat lát el (munkanaplót vezet, nyilvántartásokat, kimutatásokat, jelentéseket, beszámolókat készít).

Alkalmazott eszközök, a munkavégzés helye

Az *erdő- és természetvédelmi technikus* általában irányító, vezetői vagy ügyintézői feladatokat végez, de időnként ő is használhatja a **gépeket, kéziszerszámokat**. Az erdők védelme érdekében, továbbá önvédelmi és vadgazdálkodási-vadászati célból, szolgálati fegyvert és egyenruhát visel. Ismernie és alkalmaznia kell az erdővédelemhez szükséges **vegyszereket, növényvédő szereket** és **biológiai eljárásokat**. Az adminisztrációs feladatok ellátásához **számítógépet** használ.

Munkája nagy részét **külső helyszínen**, a **szabadban** végzi, de **irodában** is dolgozik.

Kapcsolatok

Munkája során napi kapcsolatot tart a hozzá **beosztott munkatársakkal, felettesével** és (ha magánerdőben dolgozik) az **erdőtulajdonossal**, vagy az erdő kezelőjével. Kapcsolatba kerül **szállítókkal, kereskedőkkel**, esetleg **vásárlókkal** is. Folyamatos kapcsolatot tart az erdészkerületében a földtulajdonosokkal és a vadászatra jogosultakkal.

Követelmények

A következő kérdésekre kaphat választ:

- ◆ Milyen fizikai igénybevétellel, megterheléssel jár a munkavégzés?
- ◆ Milyen környezeti ártalmakkal, hátrányokkal járhat a szakma gyakorlása?
- ◆ Milyen egészségügyi követelményeket támaszt ez a szakma?
- ◆ Milyen egyéb tulajdonságok megléte kedvező ebben a szakmában?
- ◆ Milyen tantárgyakban kell jó eredményt elérni ehhez a szakmához?
- ◆ Milyen érdeklődési kör a legelőnyösebb ebben a szakmában?

Fizikai igénybevétel

Az erdő- és természetvédelmi technikus munkája nagy részét **külső helyszínen, a szabadban végzi, de néha irodában is dolgozik.** Általában nincs kötelezően előírt munkarendje. Az erdőben végzett munkák megszervezése és ellenőrzése általában „rendes” munkaidőben történik, de lehet más feladat, amit korán reggel vagy késő délután kell elvégezni. Előfordul, hogy erdészkerületében, annak közelében, szolgálati lakásban – erdészházban – lakik.

Munkája során a feladatok ellátása leginkább a kéz, láb és az ujjak használatát igényli. Rendszeresen és sokat gyalogol. Általában könnyű, alkalmanként közepesen nehéz fizikai munkát végez.

Környezeti ártalmak

Tartós, szabadban végzett munkák esetében az alábbi **környezeti ártalmakkal** kell szembenéznie:

- időjárás és annak változásaival együtt járó ártalmak (túl meleg, túl hideg, csapadékos, nyirkos idő),
- kullancsveszély,
- allergiás tünetek jelentkezhetnek (virágpor, kémiai anyagok, rovarok).

Munkája alkalmanként baleseti kockázattal jár (pl. fakitermelés), egyes esetekben egyéni védőfelszerelést kell hordania.

Egészségügyi követelmények

A munka jellege miatt az erre a pályára készülők számos **egészségügyi**

követelménynek kell megfelelnie:

- egészséges testi felépítés
- jó fizikum
- állóképesség, edzettség, teherbírás
- ép gerincoszlop és lábak
- jó látás, színérzék, hallás
- jó idegrendszer
- fegyvertartási engedély megszerzésére való alkalmasság

Reumás panaszokban szenvedők, megfázásra hajlamosak ne válasszák ezt a szakmát.

Az alábbiakban felsorolt **egészségügyi problémák kizárására, illetve esetleges gyógykezelésére szakorvosi vizsgálatra van szükség** a munkára jelentkezés előtt:

- kezeken, karokon, lábakon és a gerincoszlopon mutató elváltozások
- minden szívbillentyűhiba
- szív- és keringési rendellenességek súlyos légzésvisszatartással járó formái (szív- és idegyógyász szakorvos javaslata szerint)
- gyomor- és nyombélfekélyek, gyomorhurut
- epilepszia
- mindkét fül halláscsökkenése
- idült bőrbetegségek
- látás, különösen a színérzékelés korlátozott működőképessége

A foglalkozás gyakorlását kizáró egészségi tényezők:

- sok gyaloglást és/vagy járkálást

igénylő munkát nem végezhet

- fokozottan balesetveszélyes munkát nem végezhet
- szabadban munkát nem végezhet

**A foglalkozás gyakorlását
korlátozó egészségi
tényezők:**

- jó látást igénylő munka végzésére nem alkalmas
- ép hallást igénylő munka végzésére nem alkalmas
- könnyű fizikai munkát nem végezhet
- váltakozó/gyakori utazást igénylő munkahelyen munkát nem végezhet

**Egyes munkaköröket
korlátozó egészségi
tényezők:**

- egyes vegyi anyagokkal munkát nem végezhet
- lőfegyver tartására, viselésére nem alkalmas

Szükséges tulajdonságok, kompetenciák

A szakma sikeres gyakorlásához az alábbi főbb tulajdonságokra van szükség:

- felelősségtudat, lelkiismeretesség, megfontoltság
- jó megfigyelőképesség
- önálló és közös munkára való képesség
- egyedüllét szeretete/tűrése

- természeti környezet szeretete

A napi munkában a **fejlett gyakorlati- és műszaki érzék** nagyon fontos, ugyanúgy, mint a **kapcsolatteremtő készség, rugalmasság, vezetési- és együttműködési képesség.**

A felvételinél figyelembe vett tantárgyakból kimondottan jó osztályzatok szükségesek:

- magyar nyelv és irodalom
- történelem
- idegen nyelv
- matematika és természettudományos tárgyak, úgymint: fizika, kémia, biológia

A **természet szeretete** elengedhetetlen ezen a pályán, de önmagában nem elég. A **növények és állatok szeretete, a róluk való (feltétel nélküli) gondoskodás, a természet iránti elkötelezettség** elengedhetetlen a szakma életre szóló gyakorlásához.

„...Közben eltelt 30 kemény, de csodálatos év. Csodálatos azért, mert egész pályafutásom alatt azt tettem, amit legjobban szeretek: az erdőért, az erdőben dolgoztam. Ennyi elég?! Ne álljunk meg az erdő szegélyén. Lépünk egy kicsit beljebb!” – vall nehéz, de boldog életéről egy idős erdész.

Szakképzés

A következő kérdésekre kaphat választ:

- ◆ Mit kell tanulni a szakképzés során?
- ◆ Hol történik a szakképzés?
- ◆ Milyen iskolai előképzettségre van szükség?
- ◆ Mennyi ideig tart a szakképzés?
- ◆ Milyen költségekkel jár a képzés, és kapható-e támogatás?
- ◆ Mekkora a képzésbe felvehető létszám?

Az *erdő- és természetvédelmi technikusokat* erdésztechnikus szakképzés keretében képzik. A szakképzés célja olyan általános, ökológiai, műszaki, gazdasági ismeretekkel rendelkező szakemberek képzése, akik képesek az erdőgazdálkodás termelési, üzemeltetési folyamataiban az előkészítési, lebonyolítási, kutatási, fejlesztési munkák mérnöki felkészültséget nem igénylő részfeladatainak önálló ellátására, középszintű vezetői, valamint magasabb szakmai igényű fizikai munkakörök betöltésére.

A képzés során az alábbi tantárgyakat oktatják:

Fontosabb erdészeti tantárgyak:

- erdészeti növénytan és állattan
- ökológia
- erdőnevelés, erdővédelem
- erdőrendezés
- fakitermelés

Fontosabb vadgazdálkodási tárgyak:

- vadgazdálkodás
- vadászható vadfajok ismerete
- vadászat.

Egyéb tárgyak:

- vezetési, szervezési, gazdálkodási, vállalkozói ismeretek
- Munkavédelem és tűzvédelem
- környezetvédelem

Az *erdésztechnikus* képzésre való jelentkezés alapfeltétele a 18. életév betöltése és az érettségi bizonyítvány megléte.

A képzés **iskolai rendszerben és felnőttképzésben** (tanfolyami rendszerben) egyaránt lehetséges. A felnőttképzés költségtérítéses formában érhető el.

A képzés **időtartama 2 év, felnőttképzésben legfeljebb 2000 óra**. Az elméleti és gyakorlati képzés aránya 60% / 40%.

A megszerzett szakképesítés **erdészeti gépkezelő jogosítványt** is ad, amely az alábbi eszközök üzemeltetésére is jogosít:

- motorfűrész
- csörlős és markolós közelítőgép
- utánfutós közelítőgép és erdészeti rakodógép

A vizsgára bocsátás feltételei:

- az utolsó szakképző évfolyam eredményes elvégzése
- T kategória, vagy B kategóriára érvényes járművezetésre jogosító engedély

Iskolai rendszerű képzéseknél az összefüggő **szakmai gyakorlat időtartama: 140 óra**.

Az *erdő- és természetvédelmi technikus* munkakör betölthető a külön szakképzés keretében tanulható, itt nem részletezett *vadgazdálkodási technikus* szakképesítéssel is.

A szakképesítéssel kapcsolatos részletes információk megismerhetők a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet honlapjának (www.nive.hu) Szakképzési dokumentumok és Adatbázisok menüpontja alatt, valamint a Nemzeti Pályaorientációs Portálon (www.eletpalya.afsz.hu).

Kereseti lehetőségek, elhelyezkedési kilátások

A következő kérdésekre kaphat választ:

- ◆ Hogyan alakult az átlagkereset a szakmában?
- ◆ Hányan szereztek szakképesítést az elmúlt időszakban?
- ◆ Hányan dolgoznak ebben a szakmában?
- ◆ Mekkora a munkaerő iránti kereslet ebben a szakmában?
- ◆ Hogyan alakult a munkanélküliek száma?
- ◆ Milyen más foglalkozási területre válthat át az ember viszonylag könnyen?

A foglalkozásra jellemző átlagkeresettel kapcsolatos információk megtalálhatók az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapján: <http://foglalkozasok.afsz.hu>. Az *erdő- és természetvédelmi technikusok* átlagkereseti adatait az alábbi táblázatban foglaltuk össze:

Országos átlagkereseti adatok (bruttó Ft/hónap)		
Év	Személyi alapbér	Teljes kereset
2007	123.588	146.150
2008	134.195	159.149
2009	136.681	166.281

A munkaerő iránti kereslet, munkanélküliség

Az erdő- és természetvédelem rohamosan fejlődő terület, így a jövőben várhatóan nő az igény a szakképzett erdő- és természetvédelmi technikusok iránt. 2008-ban a bejelentett álláshelyek száma megduplázódott az előző évhez viszonyítva. Az előrejelzések nem számolnak az álláshelyek számának csökkenésével.

Alternatív foglalkozások, elhelyezkedési lehetőségek

Az *erdő- és természetvédelmi technikus* a szakképzést követően erdészeti és szakhatósági területen is elhelyezkedhet. A szakma iránt mélyebben érdeklődők a felsőoktatási intézmények *erdőmérnök* és *vadgazda mérnök* képzéseiben is továbbtanulhatnak.

További elhelyezkedésre, munkaerő-piaci tendenciákra vonatkozó adatok érhetők el a www.afsz.hu weboldal Statisztika menüpontja alatt.

Egyéb információs források

- **Nyomtatott információk**
- **Elektronikusan elérhető források**

Szakirodalom

Erdészeti Lapok, az Országos Erdészeti Egyesület szaklapja
(www.erdeszetilapok.hu)

Szépirodalom, film

Fekete István: A magam erdeiben, Új ember Kiadó, 2000

Homoki Nagy István: Gyöngyvirágtól lombhullásig – klasszikussá vált film a Gemenci Rezervátum egy évéről

Elektronikusan elérhető források

www.forestpress.hu – erdészet, vadászat, faipar, természetvédelem

www.afsz.hu – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapja

www.nive.hu – a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet honlapja

www.epalya.hu – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat pályainformációs honlapja

www.eletpalya.afsz.hu – Nemzeti Pályaorientációs Portál